

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2011-03-29

Närvarande: F.d. justitierådet Inger Nyström, f.d. regeringsrådet Lars Wennerström och justitierådet Eskil Nord.

Ändringar av insättningsgarantin

Enligt en lagrådsremiss den 10 mars 2011 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
2. lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,
3. lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Ingela Grönquist.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

3 a §

Paragrafen behandlar den förhandsprövning som ska göras för att klarlägga om villkoren för ett kontoslag är sådana att kontot omfattas av den statliga insättningsgarantin. Ordalydelsen i paragrafens första stycke leder närmast till tanken att prövningen ska ske på ett individuellt plan så att en prövning ska ske för varje person med avseende på de olika konton som denne innehar. Då detta inte är avsikten (se avsnitt 6.1 i lagrådsremissen) bör i paragrafens tredje rad orden "ett konto" lämpligen bytas ut mot orden "varje kontoslag". På motsvarande sätt bör i övrigt i paragrafen ordet "konto" i olika böjningsformer ersättas av ordet "kontoslag".

Vad beträffar bemyndigandet i paragrafens tredje stycke har det under föredragningen inte gått att få full klarhet i omfattningen av bemyndigandet och vilka villkor som ska gälla för att ett tillgodo-havande hos ett institut ska ses som en insättning som kan omfattas av insättningsgarantin, detta samtidigt som det kan ifrågasättas det lämpliga i att låta en prövningsmyndighet själv uppställa villkoren för sin prövning. Med hänsyn härtill förordar Lagrådet att bemyndigandet i detta fall förbehålls regeringen och att det i varje fall avgränsas på så sätt att det får avse "de föreskrifter som behövs om prövningen".

9 §

Enligt förslaget ska det ankomma på Prövningsnämnden att pröva dels en ansökan av garantimyndigheten om förlängning av tiden för utbetalning av ersättningar enligt garantin, dels beslut att garantin ska träda in. Bestämmelserna innebär en avvikelse från vad som

annars gäller i fråga om överprövning av förvaltningsbeslut och motiveras bland annat med de knappa tidsmarginaler som föreligger för slutliga beslut i dessa ärendetyper. Lagrådet är i och för sig inte övertygat om att dessa ärenden inte skulle kunna hanteras inom det ordinarie förvaltningsdomstolssystemet, eventuellt som ett undantag så att målen fick handläggas av Kammarrätten i Stockholm i särskild sammansättning som första och enda instans. Med hänsyn till att Prövningsnämnden finns på plats och får anses väl skickad att handlägga denna typ av ärenden avstår Lagrådet från att lägga fram ett förslag i denna fråga.

17 a §

I paragrafens första stycke införs en skyldighet för Finansinspektionen att i förväg informera garantimyndigheten om omständigheter som kan leda till att ersättningsrätt inträder. Detta uttrycks så att en sådan information ska lämnas när inspektionen "iaktar omständigheter". Enligt Lagrådets mening är detta uttryck alltför vagt för att motsvara det syfte som bestämmelsen sägs ha, eftersom uttrycket inte ger besked om att en bedömning av dessa omständigheter ska föregå lämnandet av informationen.

Enligt Lagrådets mening skulle det angivna syftet tydligare uttryckas om första stycket ges följande lydelse:

När Finansinspektionen har anledning att anta att ersättningsrätten enligt 8 § kan inträda, ska inspektionen informera garantimyndigheten om detta och lämna de uppgifter till myndigheten som den behöver för sin verksamhet enligt denna lag.

24 §

I gällande lydelse föregås 24 § av en underrubrik: Överklagande.

I paragrafens första och andra stycken sägs att Garantimyndighetens beslut kan överklagas hos allmän förvaltningsdomstol och att prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Nu föreslås att paragrafen ska tillföras tre nya stycken. Det första av dessa handlar om överklagande av Finansinspektionens beslut till Prövningsnämnden. Det andra handlar om den tid inom vilken nämndens prövning ska vara avslutad. I det tredje anges att nämndens beslut inte får överklagas.

Lagrådet anser att förslaget leder till att den rubricerade paragrafen får ett alltför blandat innehåll. För att underlätta tillämpningen föreslår Lagrådet att de tre nya styckena får bilda en ny paragraf, 25 §. Eftersom det andra av de nya styckena inte handlar om överklagande utan om en handlägningsfråga bör dessutom den under rubrik som föregår 24 § tillföras tillägget "m.m."

Lagrådet antecknar, att det inte framgår av lagtexten eller lagrådsremissen, vad som ska gälla om ett beslut inte fattas inom de snäva tidsramar som uppställts i lagen. Frågan bör övervägas i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

Övergångsbestämmelserna

Enligt Lagrådets mening bör det under det fortsatta lagstiftningsarbetet även övervägas om inte övergångsbestämmelserna bör kompletteras med en regel som tar sikte på de ärenden och mål enligt insättningsgarantilagen som skulle kunna vara föremål för handläggning vid lagens ikraftträdande.

Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

6 kap. 3 a §

I 6 kap. finns övergripande bestämmelser om ett kreditinstituts rörelse, såsom soliditet, riskhantering, genomlysning och sundhet. Under rubriken Genomlysning sägs i 3 § att rörelsen ska organiseras och drivas på ett sådant sätt att institutets struktur, förbindelser med andra företag och ställning kan överblickas. Detta gäller i förhållande såväl till Finansinspektionen och Riksbanken som till externa intressenter och bolagets ägare och ledning, se prop. 2002/03:139 s. 276f.

Den föreslagna 3 a § innehåller en mer konkret regel om ett kreditinstituts skyldighet att utan dröjsmål kunna visa upp en förteckning över institutets samtliga insättare och deras insättningar. Sett till ordalydelsen innebär den att förteckningen utan dröjsmål ska kunna visas upp för vem som än begär det.

Med hänsyn till paragrafens föreslagna placering torde en sådan följd inte vara avsedd. Den situation som naturligt kan förväntas komma i fråga torde i stället vara, att någon myndighet, närmast Finansinspektionen eller garantimyndigheten, får anledning att ta del av en förteckning över institutets insättare och deras insättningar.

För att bättre belysa att bestämmelsen ska underlätta tillsynen av kreditinstitutet och hanteringen av insättningsgarantin föreslår Lagrådet att orden "visa upp" byts ut mot ordet "sammanställa".

Förslaget till lag om ändring i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden

8 kap. 36 §

På de skäl som anförts rörande den föreslagna 6 kap. 3 a § i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse föreslår Lagrådet att orden "visa upp" byts ut mot ordet "sammanställa".

8 kap. 42 §

I lagrådsremissen har anförts att bemyndigandet i 8 kap. 42 § 21 avseende mottagande av medel på konto enligt 36 § kan tillämpas för att meddela närmare föreskrifter om vilka krav som ska ställas på de system som föreslås för införande i 36 §.

Sagda system för hantering av uppgifter om kunder och deras insättningar kan emellertid inte enligt Lagrådets mening inrymmas i begreppet "mottagande av medel på konto". Lagrådet föreslår därför att 42 § 21 utvidgas och ges följande lydelse:

21. mottagande av medel på konto samt bolagets eller företagens system för hantering av vissa uppgifter enligt 36 §,

Med den utformningen kommer bemyndigandet även att omfatta bestämmelser som tillkommit efter det att riksdagen ursprungligen tog ställning till i vilken omfattning bemyndigandet kunde ges och därvid hade tillfälle att överväga om en subdelegation till en myndighet att meddela föreskrifter i ämnet kunde anses lämplig.